

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Atlas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

FIRMITAS. CAP. XLIV.

Columnæ
Dorica

Nam vetustissimum omnino columnarum inventum ad firmitatem fuit, quæ præsertim Viriles appellata sunt, quas alio mox vocabulo, uti superius dictum, Doricas vocaverunt. Nam cum Græci olim in colonias missi per Asiæ loca Caribus finitima regionibus quibusdam occupatis ad eum Apollini Panionio ædificare statuisent, nullaque adhuc esset symmetriæ proportio, nulla dimensionis norma, commenti tamen sunt à pedis mensura, quæ sexta pars est virilis corporis, columnas dimetiri, rati sic firmitatem ædificiis duraturam apposuisse: easque columnas nudas, sine ullo præfuso ornatu, ut virilem omnino speciem præ se ferrent, erexere. Author Vitruvius. Sedenim & in Divinis literis columna pro firmitate accepta est ubi de Prophetico ore dicit Dominus: *Ego confirmavi columnas ejus*, de terra loquens, non utique quod eam columnis subnixam esse diceret, sed virtutem, quæ terram in medio rerum omnium sitam suffulcit, sustinetque, per eam loquendi figuram symbolicam, seu dicere mavis, hieroglyphicam, nobis indicavit, eam utiq; firmitatem columnas appellari Basiliius etiam interpretatur, & aliis sæpe locis Testamenti veteris eodem significato columnæ accipiuntur.

Ut 20. Judicum, & Exod. 13.

MULIEBRES COLUMNÆ. CAP. XLV.

Cum vero Dianæ etiam ædem construere vellent, gracilitatem in columnis, ad muliebri corporis effigiem, commenti sunt, easque octava parte crassitudinis produdere, spiram etiam pro calceo supposita, capitulo volutisq; uti capillamento concrispatis, atque aliis muliebrem mundum referentibus ornamentis additis.

VIRGINALES COLUMNÆ. CAP. XLVI.

Additæ his Virginales etiam nuda columnæ, quæ Corinthiæ nuncupatæ sunt, & gracilitate & ornatu, propter ætatis teneritatem, & hilariores, & venustiores. Puellæ siquidem & sumptuosius, & magnificentius ornari solent, quam matronæ quas cum vitis stola satis deceat ad honestatem. Neque negarim succrescente indies hominum diligentia, aliis atque aliis dimensionibus columnas excidi cæptas.

CALATHUS CERERIS. CAP. XLVII.

Hac à Vitruvio l. 4. cap. 5.

Observatio calathi, qui locorum ubique Cereris capiti superponitur, de quo multa in alio commentario, cur id facere consueverint Aegyptii, disseruimus, effecit itidem, ut capitula in calathiflorum effigiem columnis præsertim Corinthiacis superaddi placuerit: quamvis Græci omnia suis inventis libenter adscribunt, & Callimachum quendam cognomento Catatechnon prædicant, qui genus id capituli primus excogitaverit, verisimili etiam fabula, ut ad consingendum felicissimi sunt adinventæ. Mulierem quippe Corinthiam quandam, amissa filia corpus sepultura mandasse, ac super tumulum calathum rebus iis oppletum, quibus maxime nata dum viveret, oblectabatur, statuisse, atque demum testa superimposita coopertum reliquisse: accidisse vero ut calathus ille casu super achanti radice ibi nata insideret, quare verno adveniente tempore gramen id pullularet, & calathum foliis primum amicerit mox & floribus ornaret: cumque cauliculi procreverent, obstaculo superstrata testæ concurvati, capreolos in volutarum speciem compilarunt: quo quidem observato ingeniosus faber venustam eam capitulorum speciem meditatæ sit omnium applausu conformare. Commentum quidem hoc eo favore legentium exceptum est, ut architecturæ magistri sine ulla præsertim contatione illi assensisse videantur.

Itali & Galli hanc brachiam ut firmam vocant,

DE MUTULIS. CAP. XLVIII.

Observare etiam est in omnibus fere veterum ædificiis imagunculas quasdam nunc virili, nunc Bovilla, nunc alterius animalis facie, quæ vel mutulos vel coronas sustentant. Id ab Aegyptiæcis inventis non omnino alienum suo legitur significato.

ATLAS. CAP. XLIX.

Atlantis

Nam quantum ad humanam pertinet effigiem, Atlantem, totius quippe ponderis patientem, id significare dicunt, & hujusmodi sustentacula nimirum à Græcis Atlantis nomine nuncupantur, quæ

A tur, quæ cur à Latinis telamonas vocari nonnulli dicunt, & antiquis architectoribus & nobis in compertum est: si cui tamen ariolari licet, *τελαμώνας* scimus esse lora, quibus sustinetur clypeus, quibusq; brachium infertatur, atque etiam vinculum, quo ensis vel appenditur, vel manui nonnunquam, ne vehementiori aliquo excutiatu icu, adalligatum: quare crediderim à sustentando de sumptum nomen: *τελάσσει* enim *τελαμῶσας* καὶ *τελῆνας* est, quod pati & tolerari Latini dicunt. Illud super Atlante vulgatum, gestare eum humeris universam mundi machinam, de quo Maro,

Telamonas.
En, lib. 6.

Ubi califer Atlas
Axem humero torquet stellis ardentibus aptum.

Inde scilicet fabula conficta, quod is omnium primus Solis & Lunæ cursus, syderumque omnium motus, ortus, & occasus, certa quadam moveri lege deprehendisse creditur, eaque diligenter observata mortalium usui promulgasse. Quod vero pro Atlantibus Bovilla etiam capita fieri solita dicebamus, vidimus id apud Melinos Romæ: habet enim Petrus compater meus Bovillum caput athenæum quatuor circiter unciarum magnitudine, pulcherrime fabrefactum, eo gestu, ut aliquid omnino sustentasse videatur, de quo tamen alibi diximus.

Auctor Te-
rez hist.
lib. 1. Cibi-
liade 5.

DE PERPENDICULO. CAP. L.

Quando vero in hæc ædificiorum opera provecti sumus, quid sibi velit etiam Perpendicularum, explicemus.

ÆDIFICATIO, VEL POSITUM. CAP. LI.

Ædificationem, vel positum aut constructum opus, per id appensum linea, libratumque, denotabant. Nullo enim pacto erigi possent ædificia, nisi facierum, angulorumque recitudo perpendicularorum indaginem exploraretur: eaque præcipua est observatio in ædificiis molliendis, ut structuræ omnes perpendicularo respondeant, neque proclinationes, ut vocabulo utar Vitruvia- no, in partem ullam habeant.

Perpendi-
culi forma
docet G.
Philander
in Vitruv.
lib. 6. c. 11.
Et 7. c. 3.

RECTUS TENOR. CAP. LII.

Transit & ad res alias id significatum, & ad perpendicularum amussim adjiciunt, cum quid undecumque & quoquo versum delibratum directumve significare voluerint: utriusque enim nomen est, ut justus tenor, ipsaque recitudo adinveniat. Sed perpendicularum in iis deservit, quæ surrigenda sunt: amussis, & planis, & obliquis, & omnibus denique uniuscujusque corporis lateribus, per quæ recta linea fuerit deducenda.

Ad amus-
sim, id est.
recte, per-
fecte, natæ
sub præ Do-
ricum pro-
verbium.

DE CARDINE. CAP. LIII.

Ad fabricam omnino pertinet cardo: quare si quid super eo dicendum sit, hoc potissimum loco differendum.

AUTHORITAS VEL REI SUMMA. CAP. LIV.

Habet vero significatum ab eo munere, quod in valvis, ostiisque sustinendis præstat, ita ut nunc dignationem, nunc auctoritatem, nunc rei summam significet, ex arbitrio scilicet aut ministro, cujus res unaquæque pendeat, cuique rerum pondera innitantur. Hinc in litibus & causis tale aliquid appellatur cardo, à quo scilicet tota persuadendi ratio pendere videatur, quove omnia congeruntur argumenta: sitque status is, circa quem tam rei quam accusatoris conatus omnis undecumque exerceatur.

Ad perpen-
diculum,
exacte, ab-
solute, natæ
καρδίνης
Cardinis
significatus.
Huc alludit
Virg. Haud
tanto cessan-
te cardine
eorum.
En, lib. 1.

CARDINALES SACERDOTES. CAP. LV.

Habet & pietas nostra dignationis gradum à cardine nuncupatum. Nam veluti cardines in ostiis admittendi excludendique arbitri videntur, ita illi admittendorum exigendorumque operum, quæ ad Christianam faciunt pietatem, concessamque summo Pontifici auctoritatem potestatemque tuendam, auctores honorificentissimi perhibentur. Fratres hos appellat Pontifex M. decretaque omnia, legesque in comitiis istius ordinis perlata, de consultatione eorum, tametsi omnia per se possit, sancire se profitetur. Is enim honos eis habetur, ut hujusmodi sententiarum rogationes in acta summa cum fide referantur.

